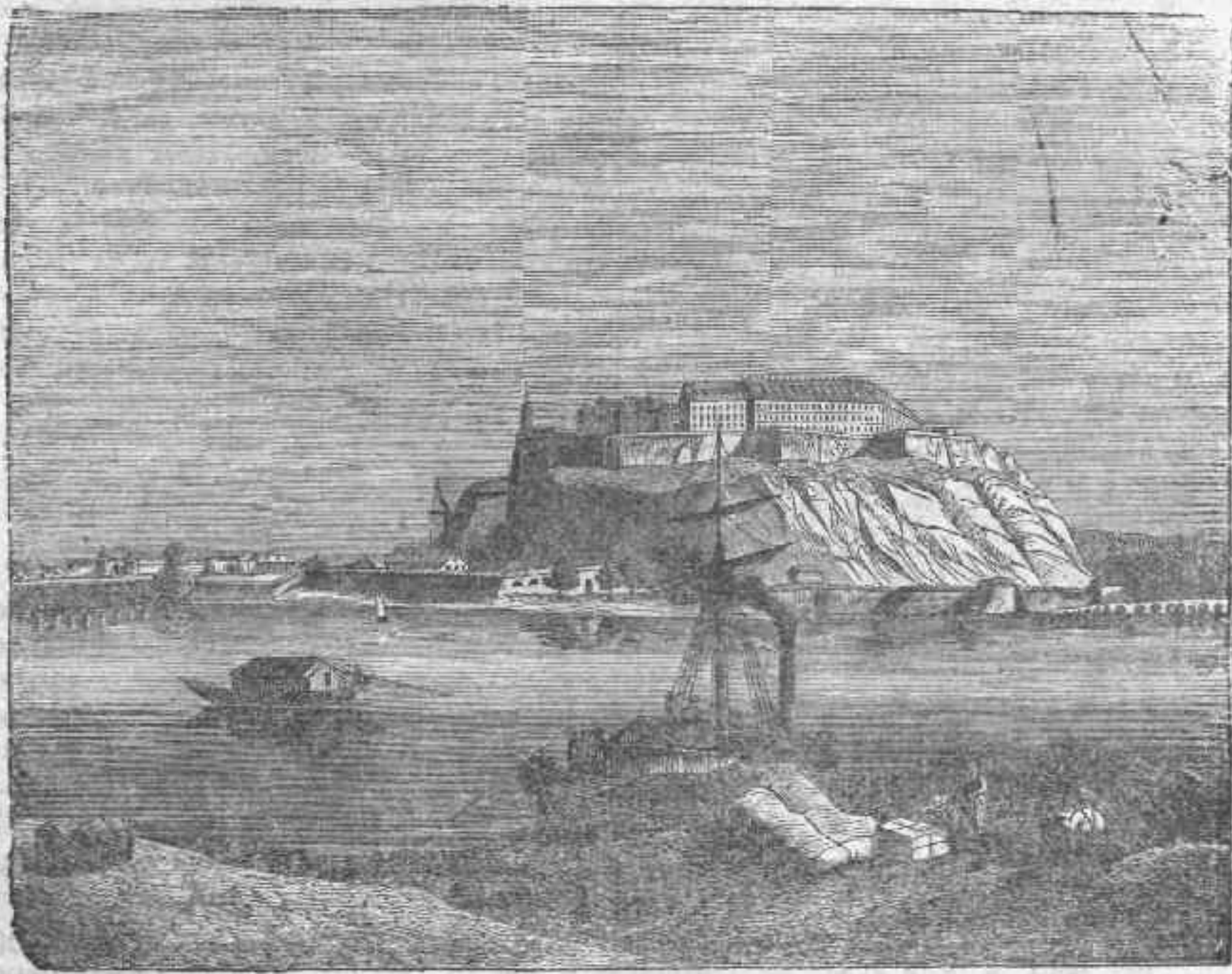


ψύχην του Ἐλέην, ἐκαινουμένην διὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν εἰς ἐκεῖνον ἀφοσίωσιν, χήραν τοῦ μεγάλου δουκὸς Μιχαήλ, καὶ θυγατέρα τοῦ πρίγκηπος Παύλου τοῦ ἐκ Βυρτεμβέργιας, ἀποθανόντος πρὸ τριῶν ἐτῶν ἐν Παρισίοις. Ὁ αὐτοκράτωρ τὴν ἐπισκέπτετο κατ' ἐκαστην, ἀγαπῶν νὰ συνδιαλέγεται μετ' αὐτῆς, καὶ νὰ ζητῇ τὴν γνώμην της περὶ τῶν σπουδαιοτάτων ὑποθέσεων του.

» Γνωστὰ εἰσι τὰ κατὰ τὴν νόσον τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου. Μόλις ἔμαθεν ὁ λαὸς τῆς Πετροπόλεως ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ ἠσθένει, καὶ συνεταράχθη ἅπας· ἤθελε νὰ γνωρίσῃ τὰ πάντα, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀσθενείας, καὶ τὰ αἷτια, καὶ τὰς προόδους αὐτῆς, καὶ πῶς ἐσθέσθη τόσω ταχέως ἢ ἀναγκαιοτάτη ἐκείνη ζωῇ. Τοιαύτη δὲ ἦτο ἡ πάγκοινος θλίψις, ὥστε ἐσπευσαν νὰ ἐκθέσωσιν ἐν λεπτομερείᾳ τὴν

διατηρήσῃ τὰ πρὸς τὴν Ῥωσίαν ἀγαθὰ του αἰσθη-
ματα, καὶ νὰ μὴ λησμονήσῃ τὰς τελευταίας συμβου-
λάς τοῦ πατρὸς του. Ἡνίττετο δὲ τὰς εἰς παραγ-
γελίας εὑρισκομένας ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ Φρεδερίκου
Γουλλιέλμου Γ'· α Φυλάχθητι, φιλτατέ μου Φρεδε-
» ρίκε, ἀπὸ τῆς μανίας τῶν νεωτερισμῶν, κατα-
» στάσης τοσοῦτω γενικῆς· φυλάχθητι ἀπὸ τῶν
» πολυαρίθμων θεωριῶν αἰτινες κυκλοφοροῦσι μὲν
» ἀλλὰ δὲν ἐφαρμόζονται· ἀλλὰ συγχρόνως φυλά-
» χθητι καὶ ἀπὸ τῆς ἐναντίας ὑπερβολῆς ἣτις ἐπί-
» σης δύναται νὰ κατασταθῇ ὀλεθρία, τῆς ἀπολύ-
» του προτιμήσεως τῶν ἀρχαίων θεσμοθεσιῶν τοῦς
» δύο τοῦτους σκοπέλους ἀποφεύγων θέλεις κατο-
» θῶσαι ἐπιωφελεῖς βελτιώσεις. Φύλαττε ὅσον ἐξήρ-
» τηται ἀπὸ σοῦ ἀρμονίαν μετὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν
» δυνάμεων. Εἶθε ἡ Πρωσία, ἡ Ῥωσία, καὶ ἡ Αὐστρία



Πετρούπολις.

ἱστορίαν τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ αὐτοκρά-
τορος, καὶ νὰ δειξῶσιν εἰς τὸ περίλυπον πλῆθος τὰ
λείψανα τοῦ ἡγεμόνος του. Πάντα λοιπὸν ἐγένοντο
γνωστὰ, καὶ τὸ σῶμα τοῦ αὐτοκράτορος ἐξετέθη ἀ-
νοικτὸν μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ταφῆς του.

» Ἀποθνήσκων ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος παρήγγειλε
τὴν σύζυγόν του νὰ μνησθῇ πρὸς τὸν ἀδελφόν της,
τὸν βασιλέα τῆς Πρωσίας, ὅτι δὲν ἐμνησικακεῖ διὰ
τὴν οὐδετερότητα ἣν ἐφύλασεν αὐτός κατὰ τὸν πα-
ρόντα πόλεμον χάριν τῶν συμπερόντων τῆς Πρω-
σίας, διότι ἴσως ἡ πολιτικὴ αὐτῆ ἀποθῆ ποτε ὠφέ-
λιμος πρὸς πάντας· ἀλλ' ὅτι ἐξίτηι ἀπ' αὐτοῦ νὰ

» μὴ χωρισθῶσι πώποτε! διότι ἡ ἔνωσις αὐτῶν εἰ-
» ναι ἡ ἐγγύτης τῆς εὐρωπαϊκῆς εἰρήνης. »

» Τὴν πεφροντισμένην ἀγωγὴν τοῦ υἱοῦ καὶ δια-
δύχου τοῦ Νικολάου ἐτελειοποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ
διὰ τῆς πείρας, προσλαβὼν αὐτὸν συνεργάτην ἀπὸ
δεκαπέντε ἐτῶν. Ὁ νέος αὐτοκράτωρ ἔχει καὶ νοῦν,
καὶ κρίσιν ὀρθὴν, καὶ εὐθύτητα, καὶ πρὸς τὴν γλυ-
κότητα τοῦ χαρακτῆρος κέκτηται καὶ σπανίαν σταθε-
ρότητα. Γνωρίζει κάλλιστα τοὺς ἀνωτέρους ὑπηρε-
τας τοῦ δημοσίου καὶ τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς τε-
ξερᾶς καὶ θαλάσσης, καὶ ῥέπει φύσει πρὸς τὴν εἰρήνην,
μᾶλλον ἢ τὸν πόλεμον. Ἐχει δὲ ἀνάστημα ὑψηλόν,